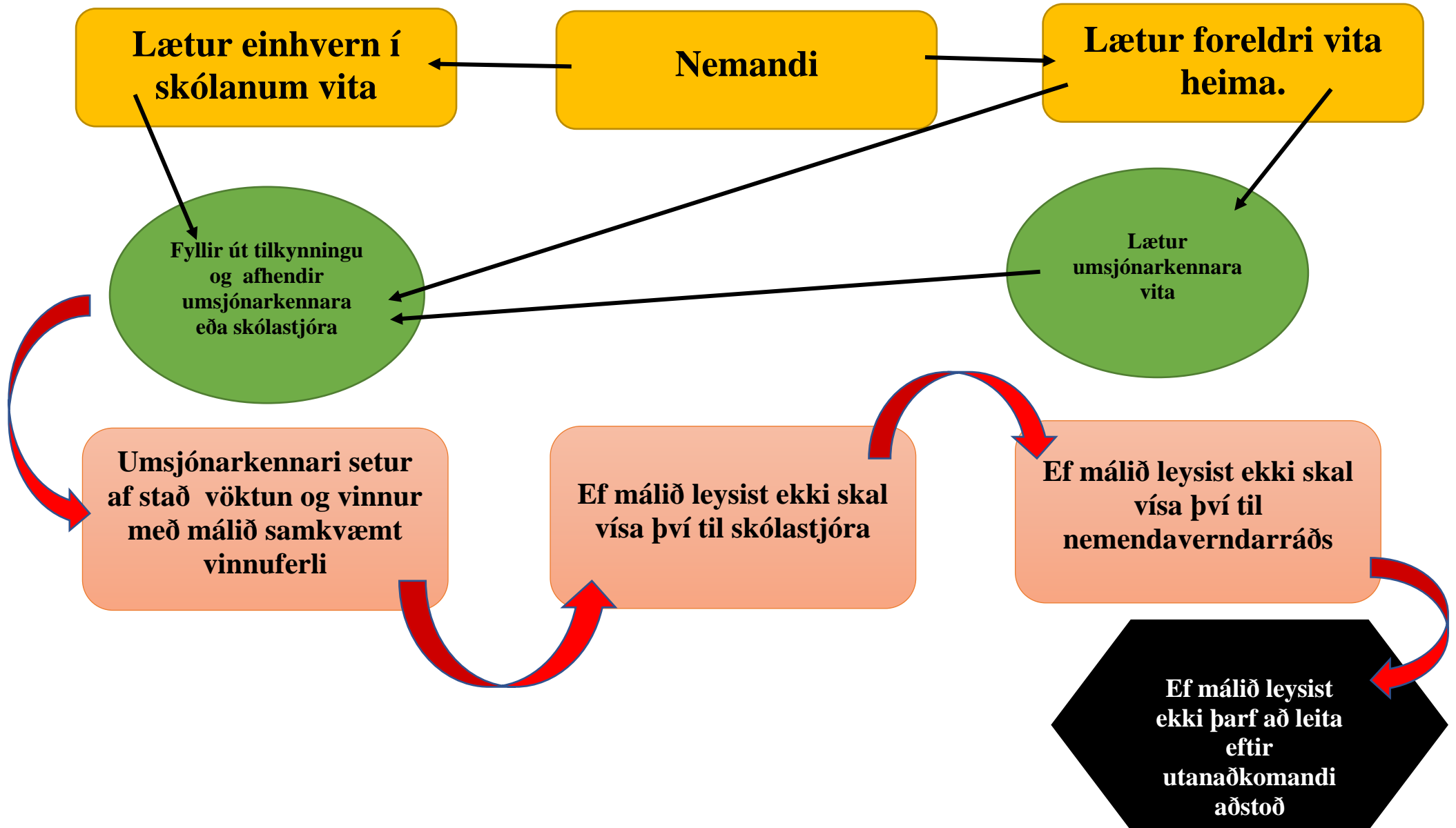

Aðgerðaáætlun gegn einelti/ofbeldi og félagslegri einangrun í Reykjahlíðarskóla

Aðgerðaáætlun gegn einelti/ofbeldi og félagslegri einangrun

Í Reykjahlíðarskóla er ekkert umburðalyndi við líkamlegu eða andlegu ofbeldi/einelti eða óréttlátri meðferð að neinu tagi. Aðgerðir gegn einelti og öðru ofbeldi er órjúfanlegur þáttur í að skapa nemendum öruggt umhverfi og taka til skólans í heild, einstakra námshópa og einstaklinga. Hver kennari ber ábyrgð á að framfylgja með virkum og ábyrgum hætti aðgerðaáætlun skólans gegn einelti og hvers kyns ofbeldi. Skólastjóri ber ábyrgð á að starfið sé samhæft. Nemandi á að geta treyst starfsfólki skólans til að grípa inn í aðstæður og skipta sér af sé þess þörf

Aðgerðaáætlun, viðbrögð og vinnuferli starfsfólks skólans gegn líkamlegu og andlegu ofbeldi/einelti nemenda, telst til forvarna í Reykjahlíðarskóla og er hluti af heildstæðri stefnu skólans á sýn og velferð barna [sjá hér](#). Með ofbeldi er átt við andlegt, líkamlegt og kynferðislegt ofbeldi í öllum birtingarmyndum þess. Með forvörnum er stuðlað að góðri líðan nemenda, jákvæðri sjálfsmynd og lífsýn, heilbrigðum lífsháttum og jákvæðri hegðun.

Ofbeldi, einelti og annað andfélagslegt atferli er aldrei liðið í Reykjahlíðarskóla og er gripið til aðgerða samkvæmt viðbragðsáætlun ef grunur er um slíkt.

Einelti er endurtekin athöfn eða hegðun sem er til þess fallin að meiða, niðurlægja, gera lítið úr, móðga, særa, mismuna eða ógna og valda vanlíðan hjá þeim sem hún beinist að. Einelti getur birst bæði sem líkamlegt og andlegt ofbeldi. Líkamlegt ofbeldi kann að birtast í barsmíðum, hrindingum, spörkum eða öðrum líkamsmeiðingum. Andlegt ofbeldi getur verið hótanir, stríðni, útilokanir og höfnun. Það getur birst í gegnum bein samskipti og/eða í gegnum netmiðla.

Einelti getur m.a. birst (listinn er ekki tæmandi)

- með baktali og/eða uppnefningum
- þegar reynt er að koma í veg fyrir að spjallað sé við eða vingast við ákveðna einstaklinga
- þegar hæðst er að öðrum t.d. vegna útlits, menningar, klæðnaðar, húðlitar, fötlunar....
- þegar viðhöfð eru illkvittin ummæli um einstakling hvort sem það er með beinum hætti eða á samfélagsmiðlum
- þegar settar eru myndir eða myndbönd af einstaklingi á netið s.s. samfélagsmiðla eða samskiptasíður
- þegar neitað er að vinna með ákveðnum einstaklingi í skólanum
- þegar eigur eru eyðilagðar viljandi
- með líkamlegum meiðingum t.d. sparkað, slegið, hrækt eða fellt.

Möguleg einkenni eineltis

Einkenni eineltis geta verið mjög ólík milli einstaklinga. Hér eru talin upp nokkur einkenni sem geta verið vísbending um einelti þegar þau birtast ítrekað, eitt eða fleiri

- breytingar á skapi barns, jafnvel hegðunarerfiðleikar og þunglyndi
- tíður grátur, þarf lítið til að barnið fari að gráta
- breyttar matarvenjur, sem geta ýmist birst í ofáti eða lystarleysi
- lítið sjálfstraust, hræðsla og/eða kvíði, hugsanlega stam
- barnið kvartar mikið yfir líkamlegum kvillum eins og magaverk eða hausverk
- barnið virðist einangrað og einmana
- barnið er mikið eitt í skólanum, bæði í frímínútum og inni í kennslustofu
- barnið hræðist að fara eitt í og úr skóla
- barnið mætir oft of seint í skólann
- barnið neitar að fara í skólann
- barnið vill ekki taka þátt í félagsstörfum
- einbeitingarörðugleikar fara að gera vart við sig og námsárangur minnkar
- rifin föt eða skemmdar eigur
- líkamlegir áverkar sjást á barninu.

Fyrirbyggandi aðgerðir gegn einelti

Til þess að fyrirbyggja einelti þarf samstillt átak og ábyrgð nemenda, forráðamanna og starfsmanna skólans. Miðlun góðra lífsgilda, regluleg fræðsla og umræður um eineltismál og afleiðingar þeirra eru nauðsynlegar. Allir þurfa að deila ábyrgð, sýna virðingu og láta sig líðan annarra varða.

Skólastarfið miðar að því að allir starfsmenn skólans, nemendur og forráðamenn geti unnið eftir sömu gildum sem stuðla að jákvæðum samskiptum og góðum skólabrag. Nemendur þjálfast í að vinna í hópum og sýna tillitssemi, virðingu, ábyrgð, sveigjanleika og umburðarlyndi. Markvisst er stuðlað að þátttöku allra í lýðræðislegu samstarfi sbr. stefnu um nemendalýðræði og stefnu um samskipti heimilis og skóla.

Beinar aðgerðir gegn einelti skulu m.a. felast í reglulegri fræðslu um eineltismál, bæði fyrir nemendur og starfsfólk t.d. með myndböndum, fyrirlestur, umræðum og hlutverkaleikjum. Viðbragðsáætlun þ.m.t. möguleg einkenni eineltis og ofbeldis skal kynnt nemendum og starfsfólki a.m.k. árlega og af og til með áminningum s.s. í fréttabréfi skólans og með verkefnum nemenda. Reglulega eru gerðar úttektir á líðan nemenda og starfsfólks í skólanum þar sem meðal annars er spurt um einelti (skv. áætlunum um innra mat)

- umræður um samskipti í hverjum nemendahópi fara fram samkvæmt Jákvæðum aga þar sem rætt er um samskipti, hegðun, upplifanir, úrlausnir mála, skólareglur, agabrot, mistök og lausnaleiðir
- fræðsla um einelti og afleiðingar þess fer fram í hverjum nemendahópi a.m.k. einu sinni á skólaári og Dagur gegn einelti er hverju sinni nýttur til að vekja athygli á málefnum
- allt starfsfólk nýtir verkfæri jákvæðs aga til að þjálfa góð samskipti
- bekkjarsáttmáli/nemendasáttmáli/ eru gerðir á hverju hausti
- farið er yfir aðgerðaáætlun skólans við einelti/ofbeldi á starfsmannafundi á hverju hausti
- farið er yfir aðgerðaáætlun á haustfundum með foreldrum.
- líðankannanir eru lagðar fyrir tvisvar á skólaári, í október og febrúar/mars (skv. áætlun um innra mat) og leitað er nánari upplýsinga ef niðurstöður gefa vísbendingar um að einelti/ofbeldi eigi sér stað
- starfsfólk fær reglulega fræðslu skv. starfsþróunaráætlun um ofbeldishegðun og einelti og leggur sig fram við að greina mun á ærslafullum leik og ofbeldi/einelti

- starfsfólk sem fær grun um að einelti eða annars konar ofbeldi eigi sér stað skráir grun sinn á tilkynningarblað sem skilað er til umsjónarkennara eða skólastjóra og málið kannað í framhaldinu
- foreldrar láta vita ef þá grunar að ofbeldi/einelti eigi sér stað meðal nemenda og grunur um slíkt er skráður á tilkynningarblöð og málið kannað
- samstarf er milli skóla og íþróttafélags um samskipti nemenda.
- hlutverk eineltisráðs er að sjá um að taka saman gögn um fræðslu um ofbeldi/einelti sem fram fer á hverju skólaári, er til ráðgjafar um sérhvert mál sem upp kemur, yfirfer áætlun þessa reglulega.

Viðbragðsáætlun/vinnuferli í eineltismálum

Tilkynning um einelti/ofbeldi

- hver sá í skólasamfélaginu (nemandi, foreldri, starfsmaður) sem fær vitneskju/grun um að ofbeldi/einelti eigi sér stað skal gera grein fyrir málinu með því að láta umsjónarkennara eða skólastjóra vita, skrá skal tilkynningu um grun og upplýsingar skv. tilkynningarblaði
- starfsmenn skólans fá svo fljótt sem auðið er, helst samdægurs, tilkynningu um að könnun á hugsanlegu ofbeldi/einelti sé hafin og beiðni um að aukið eftirlit sé haft með samskiptum þeirra nemenda sem um ræðir
- starfsmenn fylgjast sérstaklega með hegðun, samskiptum og leik viðkomandi einstaklinga og veita daglega upplýsingar til umsjónarkennara viðkomandi nemenda
- umsjónarkennari og skólastjóri skipuleggja frekari könnun málsins sem felst í því að kanna líðan- og bekkjaranda, leggja fyrir tengsla- og/eða líðankönnun í nemendahópnum, leita upplýsinga hjá starfsfólki, ræða við valda nemendur, fara yfir fyrri líðan- og tengslakannanir
- umsjónarkennari og skólastjóri leita upplýsinga hjá foreldrum þolanda/þolenda
- umsjónarkennari og skólastjóri leita upplýsinga hjá hugsanlegum gerendum ofbeldis/eineltis og hafa samband við foreldra.

Leiði könnun máls í ljós að ekki sé um einelti/ofbeldi að ræða er málinu lokið formlega með undirskrift foreldra/forráðamanna og gerðar viðeigandi ráðstafanir eftir eðli málsins. Ef í ljós kemur að um samskiptavanda er að ræða er unnið með viðkomandi aðilum og foreldrum. Í sumum tilfellum gæti þurft að fá aðstoð skólajónustu. Sé niðurstaðan ofbeldi/einelti er farið í næsta skref og úrvinnsla máls heldur áfram samkvæmt verkáætlun þessari.

Úrvinnsla mála ef niðurstaða könnunar er ofbeldi/einelti, áreiti eða eitthvert annað brot

- ráðstafanir skipulagðar með foreldrum þolenda og gerenda á fundi með umsjónarkennara og skólastjóra
- allir foreldrar námshópsins eru látnir vita að einelti eða annars konar ofbeldi eigi sér stað í námshópnum og foreldrar kallaðir til samstarfs um umbætur
- einstaklingsviðtöl við þolendur þar sem þeir fá stuðning og eru hvattir til að láta vita ef atferlinu lýkur ekki, gerð er áætlun um eftirfylgd
- einstaklingsviðtöl við gerendur þar sem skilyrðislaust er farið fram á að áreiti/agabrot/einelti ljúki og gerendum veitt viðeigandi aðstoð til að bæta hegðun sína, gerð er áætlun um eftirfylgd

- bekkjarfundir þar sem samskipti eru rædd og nemendur hvattir til að tala um eigin líðan
- eftirfylgd þar sem skólastjóri eða umsjónarkennari hafa reglulegt samband við aðila sem tengjast viðkomandi máli, á fundi eða með símtali þar til mál telst leyst og einelti/ofbeldi á sér ekki lengur stað
- metið er hvort alvarleiki máls er það mikill að því skuli vísað til nemendaverndarráðs, Skólaþjónustu Norðurbings, heilsugæslu eða barnaverndar
- nemendaverndarráð getur leitað aðstoðar Skólaþjónustu Norðurbings
- takist ekki að finna fullnægjandi lausn með aðstoð skólaþjónustu er málinu vísað til fagráðs eineltismála hjá Menntamálastofnun
- máli er lokað í samstarfi við þolanda og forráðamenn með skriflegum hætti
- hvert einstakt mál er metið þegar því er lokið, hvernig ferlið gekk fyrir sig og hvernig viðbragðsáætlun nýttist við lausn máls.

Mál sem tengjast ofbeldi/einelti, hvort sem um grun eða staðfestingu er að ræða, eru skráð á sérstakt eyðublað. Skráningin er liður í að hafa yfirsýn yfir eðli og umfang slíkra mála í skólanum. Mikilvægt er að ljúka vinnu allra mála í samráði við forráðamenn, með skriflegum hætti.

Myndbönd sem gott er að nýta.

Vanda Sigurgeirsdóttir:

https://vimeo.com/showcase/7752078/video/475098319?fbclid=IwAR0GOC_cJaK5XLONVRxTctLAO40fSYvLivBvf-m5iSPo6gyT-yTy3qQUzvM

Viðtal við Vöndu:

https://www.youtube.com/watch?v=QsvkOqihBOo&fbclid=IwAR18JCgvXTHcRj30tloPJ4VXLjvDL0-nwwWYcqgvHy1h7SRzg7XycT8A_oU

<http://skutustadahreppur.is/img/files/skoli/%C3%96ryggi%20og%20velfer%C3%B0%20%C3%AD%20Reykjah1%C3%AD%C3%B0arsk%C3%B3la%20handb%C3%B3k%202020%20dr%C3%B6g.pdf>